

**Biblioteca ASTRA,
Corpul B**

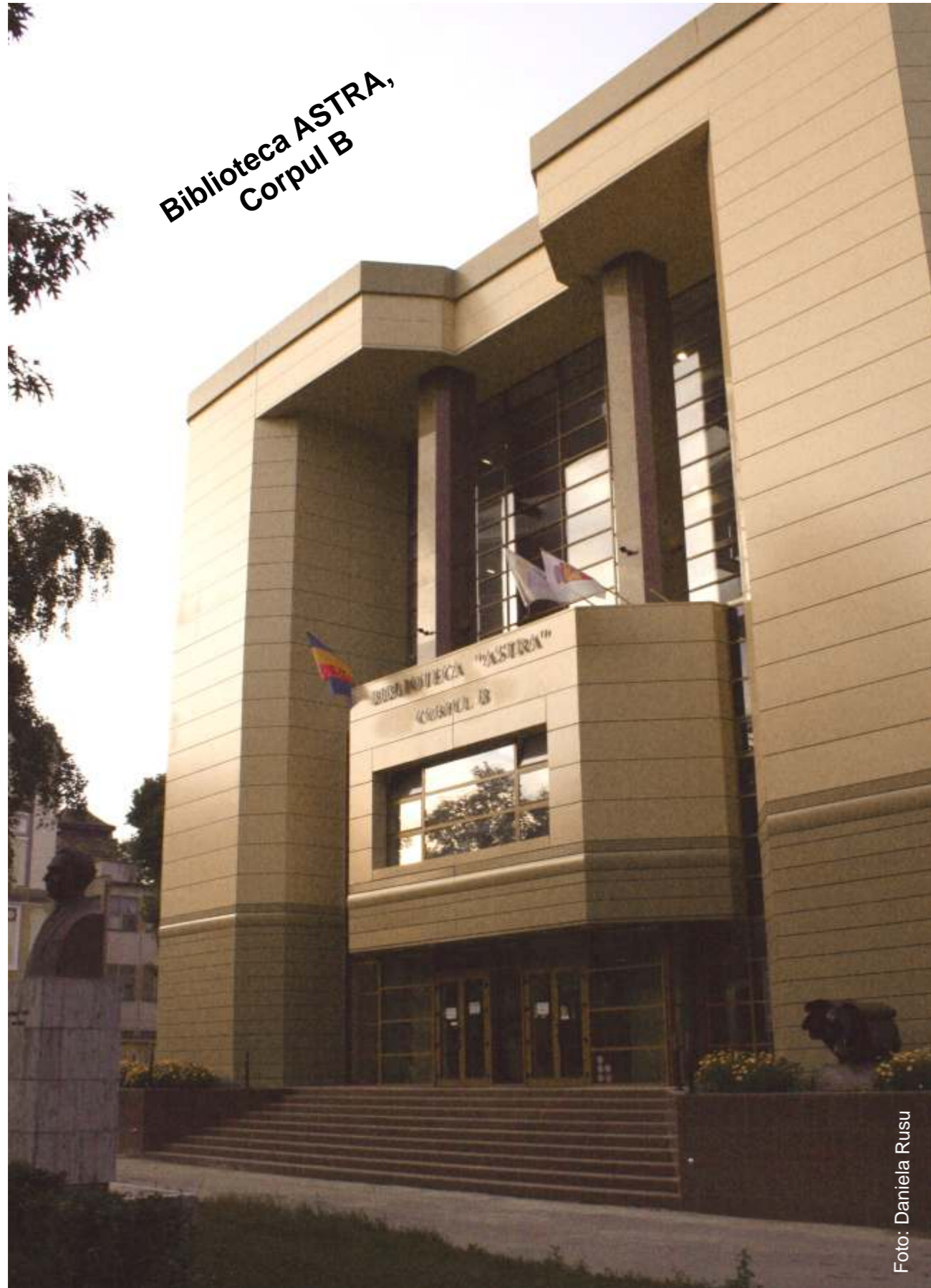
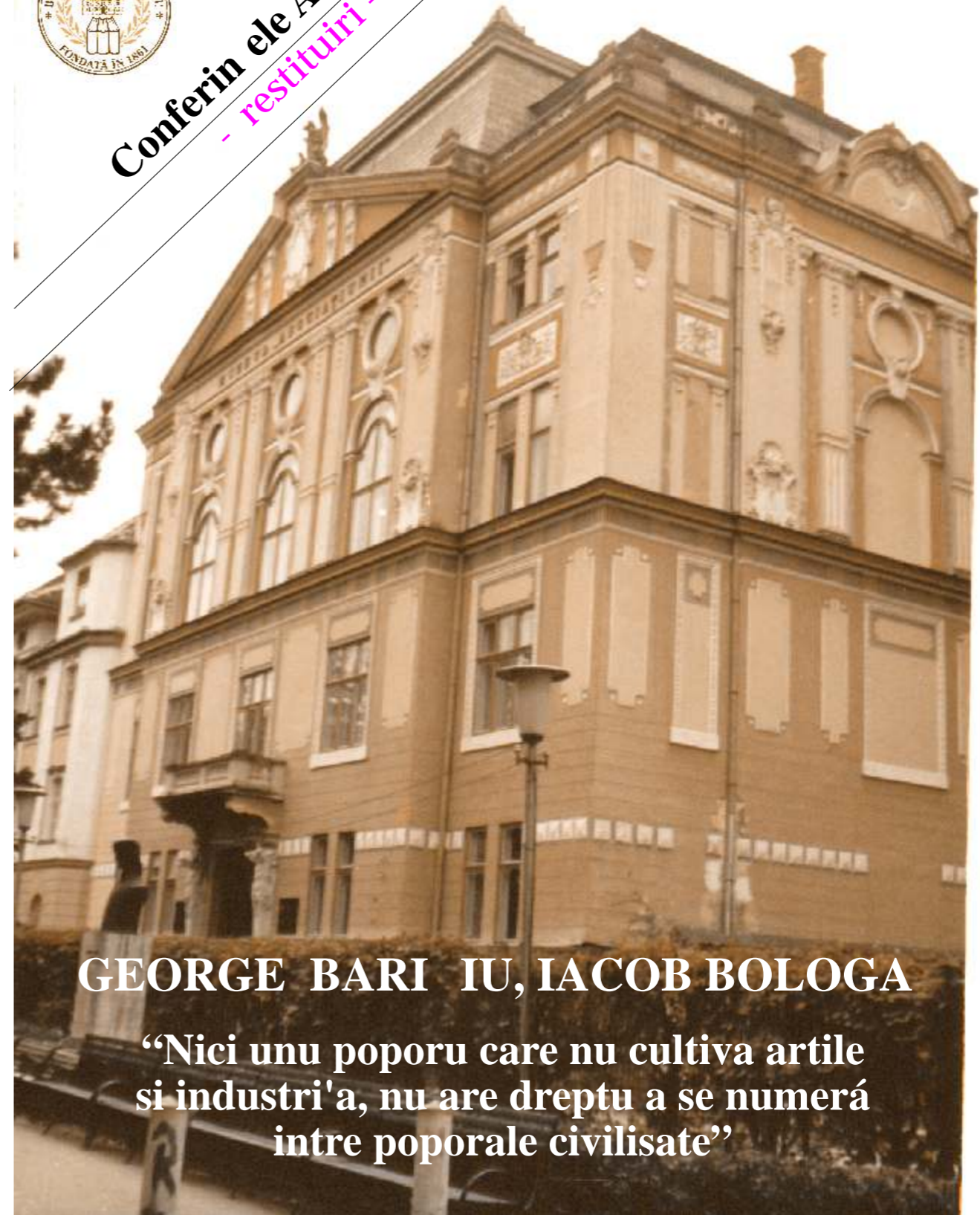

Foto: Daniela Rusu

**Conferințele ASTREI
- restituiri -**

Nr. 38/2010

GEORGE BARI IU, IACOB BOLOGA

**“Nici unu poporu care nu cultiva artile
si industri'a, nu are dreptu a se numerá
intre poporale civilisate”**

BIBLIOTECA JUDEȚEANĂ ASTRA SIBIU

Conferințe restituite:

George BARIȚIU, Iacob BOLOGA:

*“Nici unu poporu care nu cultiva artile si industri’a,
nu are dreptu a se numerá intre poporale civilisate”*

Coordonatorul colecției: Onuc **Nemeș-Vintilă**
Grafică copertă: Daniela **Rusu**
Editor: Ioana **Butnaru**
Tehnoredactare: Gabriela **Hașegan**
Lucrare realizată la tipografia Bibliotecii ASTRA
Tiraj: 15 exemplare

*Versiunea în format electronic a conferinței se află la Biblioteca ASTRA,
Compartimentul Colecții Speciale*

**CONSILIUL JUDEȚEAN SIBIU
BIBLIOTECA JUDEȚEANĂ ASTRA SIBIU**

Str. G. Barițiu, nr. 5-7, cod 550178
Sibiu, ROMÂNIA
Tel.: +40 269 210551, +40 369 561731, fax: +40 269 215775
Web: <http://www.bjastrasibiu.ro>, e-mail: bjastrasibiu@yahoo.com

ISSN: 1843 - 4754

Din această serie au apărut conferințele:

Octavian Paler	<i>Autoportret într-o oglindă spartă</i> (nr. 1)
Constantin Noica	<i>Eminescu – omul deplin al culturii românești</i> (nr. 2)
Horia Bernea	<i>Evocat de: Andrei Pleșu, Sabin Adrian Luca, Ion Onuc Nemeș</i> (nr. 3)
Rodica Braga	<i>Anul 2000. Simple exerciții de sinceritate</i> (nr. 4)
Mircea Braga	<i>Întoarcerea ex- librisului</i> (nr. 5)
Ion Agârbiceanu	<i>Către un nou ideal – 1931-</i> (nr. 6)
Ion Agârbiceanu	<i>Necesitatea din care a răsărit <<ASTRA>></i> (nr. 7)
Inaugurarea Bibliotecii ASTRA, Corpul B, 1 ianuarie 2007	(nr. 8)
Pr. acad. Mircea Păcurariu	<i>– Mitropolitul Andrei Șaguna – 200 de ani de la naștere</i> (nr. 9)
Ioan Lupaș	<i>Viața și activitatea lui Gheorghe Barițiu</i> (nr. 10)
Victor V. Grecu	<i>Dreptul limbii</i> (nr. 11)
Antonie Plămădeală	<i>A plecat și Constantin Noica</i> (nr. 12)
Giovanni Ruggeri	<i>Muzeul de Icoane pe Sticlă din Sibiel</i> (nr. 13)
Dorli Blaga	<i>În ciuda vremurilor de atunci, viața lui Blaga la Sibiu a fost frumoasă și luminoasă</i> (nr. 14)
Octavian Goga	<i>La groapa lui Șaguna</i> (nr. 15)
George Banu	<i>Actorul european</i> (nr. 16)
Rita Amedick	<i>Podoabe pentru o sfântă a săracilor</i> (nr. 17)
Basarab Nicolescu	<i>Întrebări esențiale despre univers</i> (nr. 18)
Vasile Goldiș	<i>La mutarea bustului lui G. Barițiu în fața Muzeului Asociațiunii</i> (nr. 19)
Eugen Simion	<i>Constantin Noica – arhitectura ființei</i> (nr. 20)
Jan Urban Jarnik	<i>Un prieten sincer al poporului nostru</i> (nr. 21)
Al. Dima	<i>George Coșbuc în Sibiu</i> (nr. 22)
Octavian Goga	<i>Țăranul în literatura noastră poetică</i> (nr. 23)
Răzvan Codrescu	<i>Doctorul Nicolae C. Paulescu sau Știința lui Scio Deum esse</i> (nr. 24)

Victor V. Grecu	<i>Identitate. Unitate. Integrare – în spectrul globalizării</i> (nr. 25)
Remus Rizescu	<i>Compozitorul slovac Jan Levoslav Bella și Sibiul</i> (nr. 26)
Teodor Ardelean	<i>Limba înainte de toate și în toate</i> (nr. 27)
Andrei Șaguna	<i>Românii s-au zbatut mai mult pentru limbă decât pentru viață</i> (nr. 28)
Andrei Bârseanu	<i>Asociațiunea nu va face literatură și știință, ci numai va sprijini literatura și știința</i> (nr. 29)
Iuliu Moldovan	<i>Problema Munților Apuseni</i> (nr. 30)
Ion Duma	<i>Eminescu și românii din Ungaria</i> (nr. 31)
Vasile Ladislau Pop	<i>„Luptele politice nu numai că ne-au răpit timpul, dar au înstrăinat frați de către frați”</i> (nr. 32)
Vasile Ladislau Pop	<i>“Numai lumina, numai cultura ne poate mântui: cultura și lumina trebuie să ne dea putere în brațe, ca să ne știm apăra viața, și minte și înțelepciune spre a ne ști conserva și înmulți cele trebuincioase întru susținerea vieții”</i> (nr. 33)
Vasile Ladislau Pop	<i>«(...)În loc de a trage unii într-o parte, alții în alta, în loc de a lucra unii spre stricarea și slăbirea altora ca să ne ridicam persoanele noastre (...))»</i> (nr. 34)
Sebastian Stanca	<i>Pastelele lui Alecsandri</i> (nr. 35)
Andrei Bârseanu	<i>„Oamenii mari se cunosc după seriozitatea cu care tratează chiar și lucrurile mici”</i> (nr. 36)
Andrei Șaguna	<i>„Suntem fiii unei patrii umane, culte și constituționale”</i> (nr. 37)
George Barițiu, Iacob Bologna	<i>“Nici unu poporu care nu cultiva artile si industri'a, nu are dreptu a se numerá intre poporale civilisate”</i> (nr. 38)

GEROGE BARIȚIU
1812-1893

George BARIȚIU, Iacob BOLOGA

**“Nici unu poporu care nu cultiva artile si industri’a,
nu are dreptu a se numerá între poporale civilisate” ***

APELLU

càtra poporulu romanescu, in caus'a espositiunei nationale,

care se va deschide

in 27/15 Augustu 1881 la Sibiu.

S'au implinitu 18 ani, de cându se infiintiasse pe teritoriulu Transilvaniei la Brasiovu, cea de antaiu espositiune de manufacturare si de produse, adunate numai dela individi si familii de nationalitate romanésca. Incercare mai multu improvisata, modesta, compusa din vre-o doue mii si doue sute de obiecte, ea totusi a lasatu in memori'a contimpuraniloru cele mai placute impressiuni, au avutu si rezultate positive, atàtu spirituali càtu si materiali pentru scopurile Asociatiunei nóstre.

Pàna in a. 1862 opiniunea strainiloru era, cà in manile poporului nu se afla nici unu ramu de industria, éra multi si mai exagerá dicèndu, cà romanulu nici nu este aptu pentru cultivarea profesiuniloru si cu atàtu mai puçinu pentru industri'a mare (fabrice) si pentru artile frumóse.

---

* Transilvania, Sibiu, 1881, an XII, nr 5-6
Textul respectă ortografia vremii

4..... *Conferințele Bibliotecii ASTRA*

Interese de ordine superioare și chiaru vitali obligă pe națiune, în casulu de față pe asociatiunea transilvana, se dea poporului ocaziune de a face se dispara acelu prejudetiu periculosu, și totuodata se afle prin mediulocirea unei espositiuni, a unei piatie comune nationale, daca se deprinde elu macaru în unele ramuri ale industriei și care aru fi acelea; indata apoi se se întrebe, daca geniulu și temperamentulu seu ilu tragu sau nu, spre cultivarea artiloru și a meseriiloru. Acésta trebuia se se scia cu atât mai virtosu, că intrarea unei parti considerabile a poporului nostru pe terenulu industriale, a și ajunsu a fi o cestiune de viétia pentru densulu.

Este o axioma adoptata de cei mai renumiti economisti și barbati de statu ai timpului nostru care suna: Nici unu poporu care nu cultiva artile și industri'a, nu are dreptu a se numerá între popórale civilisate.

Si érase alt'a. totu asia de apodictica: Popórale lipsite se industria, n'au viitoriu.

Barbatii cei mai luminati ai națiunei nóstre au datu și până acuma probe de ajusu, că densii suntu petrunci de adeverulu acestoru doctrine.

Trei adunari generali ale Asociatiunei transilvane din trei parti ale tieriei, adeca dela Simleu, Seghisiór'a și Turd'a, petrunse de adeverurile atinse mai în susu, au enuntiatu în unanimitate, imperiós'a necesitate de a infiintiá a dou'a espositiune, éra a trei'a, cea din Turd'a, a impusu realisarea espositiunei în termini clari, Comitetului seu centrale. Cu acést'a inși nu a dispensatu pe nici unu membru alu Asociatiunei dela Sibiiu, a cărei deschidere e defipta pe 27/15 Augustu 1881, se aiba rezultate cătu se póte mai dorite și imbucuratórie.

Din partea sa, subscrisul comitetu vine cu acestu apellu alu seu, spre a se adressá în acésta întreprindere de importantia suprema, nu numai cătra membrii Asociatiunei transilvane pentru literatur'a și cultur'a poporului romanu, ci cătra tóte clasele societatiei romanesci, cătra tóte familiile și

persónele inteligente si inspirate de ideile adeveratei civilisatiuni, cà se binevoiésca a'i veni in ajutoriu cu puterea cuventului indemnandu, éra prin fapta, mergêndu inainte cu esemplu intru inavutirea viitórei espositiuni cu obiectele cele mai variate, din tóte ramurile activitatiei omenesci. Nimicu se nu ne para neinsemnatu din câte lucruri produce natur'a pe urm'a laborei omului, din câte tine ea ascunse in sinulu seu si astépta, cà omulu se le descopere si folosésca; nici unu obiectu de industria si de arta, din câte potu se ésa din mani romanesci, se nu despretiuimu. Scopulu espositiunei nóstre nu este, cá se ne producemu din simpla vanitate cu ceea ce nu avemu si ce inca nu suntemu in stare de a produce, ci cu totulu altulu: Se ne presentamu noue insine asiá precum suntemu astadi, pentrucá se scimu de unde trebuie se continuamu in diu'a de mane. Nici o ilusiune se nu ne facemu; dara nici acelu pessimismu destructoru se nu'lu nutrimu, cá si cumu industri'a si tóte productele labórei poporului romanescu nu aru insemná nimicu in lupt'a universale pentru esistentia. Fia productele industriei poporului nostru ori-cátu de primitive, càci elu cu acelea s'au ajutatu intr'o viétia nu de sute, ci de mii de ani. Pre cându republic'a Romei antice erá intru tóta splendórea sa, carulu si aratrulu, cas'a si imbracamintea poporului din Itali'a se presenta pe monumente, pe numi si medalii in forme mai primitive, decâtu le vedemu pe acelea la poporulu nostru intru o parte considerabile a provinciiloru locuite astadi de elu. Este inse si numai o cestiune de apretiare si de gustu a tiné cineva, cà de es. o multime de mode in porturi din dilele nóstre, nu aru fí curatu caricature pe lângá costumele antice, in care ni se presenta consuli si pretori, imperatori si tribuni militari, senatori si cavaleri, éra mai virtosu matrónele si fiicele loru. Din tóte acelea costume antice afli cele mai invederate urme in costumele diverse ale poporului preste totu, pe unde

6..... Conferințele Bibliotecii ASTRA

civilisatiunea falsa, introdusa de speculanti straini si amesteculu cu costume barbare, nu le-au schimositu si deterioratu.

A purcede in modu taxativu si a specificá objectele apte pentru espositiune, aru insemná cá voimu se trecemu departe preste scopulu unui apellu. De altmentrea subscrisulu comitetu nu a lipsitu a'si implini si in acestu punctu missiunea atunci, cându in cursulu acestui anu a esmisu o comissiune din sinulu seu, spre a elaborá unu planu de espositiune, care a si fostu presentatu adunarei generale din Turd'a.

Cadrulu acelui planu este atátu de vastu, in càtu aru incapea in tr'ensulu, nu o prea modesta espositiune partiale, ci chiaru si universale.

Spre a facilitá publiculu cunóscerea acelui planu, aflamu cu cale a'lu anexá la acestu apellu sub A) *

Spre a intimpina ori ce indoiéla s'aru potea nasce in unii doritori de a participá la espositiunea Asociatiunei nóstre, subscrisulu Comitetu isi tine de a sa datorintia a declará cá:

Tóte obiectele, de ori-ce natura si valóre, câte se voru tramite la acésta espositiune, suntu si remànu drépta proprietate a fia-carui participante asià, càtu acelea se voru restituí si remite fia-carui indata dupa inchiderea espositiunei, pe temeulu registreloru care voru fi portate in tóta regul'a, si numai acelea obiecte voru remànea la Asociatiune, pe care proprietarii loru se voru simti indemnati a le doná de buna voia, din generositate si patriotismu, in favórea fondulu Asociatiunei transilvane.

Midiulócele de comunicatiune in epoc'a nóstra s'au inmultitu, precum n'au mai fostu nici-odinióra, si cu transportulu facilitatu s'au micsioratu si spesele in proportiuni considerabili, atátu la calile ferate, càtu si la postele cu deligence comune.

---

* Anexa A. Program'a espositiunei (Estrasu din raportulu comissiunei).

Unu regulamentu alu espositiunei, pe care'lu anecsamu sub *B)** cuprinde informatiunile necesarie despre modulu participare la aceeași.

Pentru-că afacerile espositiunei se mérga câtu se póte mai promptu și mai regulatu, s'au alesu unu comitetu speciale, constatoriu din ddni membrii: **Bar. D. Ursu, G. Baritiu, Ioanu Popescu, Visarionu Romanu, Parteniu Cosm'a, Alexandru Lebu, Dr. Dan. P. Barcianu, Eugenu Brote, Dim. Comsi'a**, care s'a constituitu alegându'si de presedinte pe domnului advocatu **P. Cosm'a**, de secretariu pe dn. propr. E. Brote.

Missiunea comitetului espositiunei este, de a lua tóte mesurile preparative, câte le va aflá necesarie spre ajungerea scopului, a se pune in comunicatiune cu publiculu intregu, a primi la timpu in sensulu regulamentulu alaturatu tóte obiectele destinate pentru espositiune, a le asiediá in localulu alesu spre scopulu acesta și dupa inchiderea espositiunei a le remitte pe cele de remisu la proprietarii lor, a luá in sam'a sa pe cele ce voru fi daruite Asociatiunei transilvane.

Pe temeiulu acestei notificari și respective instalari a Comitetulu espositiunei, se intielege de sine, că toti doritorii de a participá la espositiune voru avea a se adresa in ori-ce afacere de natur'a acesteia, de adreptulu càtra:

---

* Anexa B. Regulamentulu espositiunei romane din Sibiiu, arangiate de „Asociatiunea transilvana pentru literatur'a romana și cultur'a poporulu romanu.”

8..... *Conferințele Bibliotecii ASTRA*

**Comitetulu espositiunei romanesci,
in Sibiiu strad'a Cisnadiiei (Heltauergasse) Nr. 7.**

Inchiaiemu acestu apellu cu ceea ce s'aru fi cuvenitu se'lu incepemu:
Inainte cu Dumnedieu!

Din siedinti'a plenaria a comitetului Asociatiunei transilvane dela 2
Decembre 1880.

Iacobu Bolog'a n. p.,
v. presiedinte

G. Baritiu n. p.,
secretariu

Anexa A

A. Program'a espositiunei.

(Estrasu din raportulu comisiunei)

I. Montanistica.

1. Materialii fossile (carbuni, petroleu brutu etc.)
2. Minerale si metale (saruri, puciósa, grafitu, auru, arama etc.)

II. Agricultura, silvicultura și horticultura.

1. Totu feliulu de plante agricole (cerealii, canepa. inu, tabacu, trifoiu etc.
)
2. Producte animalice (pei, pene, céra, peri, lâna, unsori, laptarii)
3. Productele silviculturii (lemnarii, cóje, resîna, éscă, etc.)
4. Animale (cai, boi, oi, porci, gaini etc.)
5. Productele horticulturii (póme, legumi, flori etc.)

III. Industria.

1. Industri'a chimica (preparate chemice, ape minerale, sapunu, luminari, aspreala (scrobeala), colori, cleiu etc.)
2. Faina, spirtu, vinu, otietu, conserve si cofetarii.

10..... **Conferințele Bibliotecii ASTRA**

3. Lâna spalata, tieseturi, metasarii, brodarituri, dantele, vestminte fabricate din pei.
4. Industri'a metaleloru (aurarii si argintarii, arme, instrumente).
5. Industri'a lemnariiloru (mobile, buti, rotaria, sîndile, corfe, strugarii).
6. Fabricate din pétra, pamenturi si sticla (óle, sticlarii, scocuri, cuptóre etc. etc.)
7. Industri'a nationala de casa.

IV. Machine si unelte.

V. Artele.

1. Artele grafice (tipografia, xilografia, litografia, fotografia etc.)
2. Art'a bisericésca (decoratiuni, odóre, icóne, candelé etc.)
3. Arhitectura, (sculptura, zugravitulu, desemnulu etc.)
4. Anticitati.

VI. Producte literarie si mijlócele de instructiune.

In câtu privesce terminulu la care ar fi a se tînea espositiunea, comissiunea, de si conscia de multele si variile greutati, ce suntu inpreunate cu arangiarea ei, a crediutu totusi, cà nu va fi favorabilu pentru intreprindere, déca se va pune in terminu indepartatu, cu atátu mai multu nu, cu câtu espositiunea va avea se remana in marginile modeste, prescrise prin inpregiurari. Astfeliu comissiunea opinédia, cà espositiunea se va potea deschide in 27 Augustu (S. Maria) anului viitoriu.

Anexa B.

**B. Regulamentulu
espositiunei romane din Sibiu, arangiate de „Asociatiunea transilvana
pentru literatur’a romana si cultur’a poporului romanu.”**

-
1. Espositiunea romana arangiata de Asociatiunea transilvana pentru literatur’a romana si cultur’a poporului romanu se va deschide la Sibiu la 15/27 Augustu 1881 si se va inchiaie la 25 Augustu (6 Septembrie) 1881.
  2. Comitetulu espositiunei conduce si regulédia tóte afacerile espositiunei.
  3. În fie-care despartimentu alu Asociatiunei se formédia unulu sau mai multe subcomitete de espositiune.

Aceste stau in corespondentia directa cu comitetulu espositiunei, suntu indreptatite a provocá la participare, a primi obiecte de espositiune si a le transportá in modu colectivuu la adres’a comitetului espositiunei.

4. La aceasta espositiune se admitu numai obiecte dela producenti romani.

12..... **Conferințele Bibliotecii ASTRA**

5. Fie-care esponentu va insciintiá comitetulu espositiunei celu multu pàna la 1 Iuliu 1881 de adreptulu sau prin subcomitete, despre obiectele ce doresce a espune.
6. Tóte materiile esplosibile suntu cu totulu eschise dela espositiune. Alcohole, uleuri, materii alcalice si alte materii, cari ar puté fi daunosé pentru celelalte obiecte espuse, sau ar puté molestá publiculu, se primescu numai in vase mici si anume potrivite pentru acestu scopu.
7. Afara de aceste, comitetulu espositiunei are dreptulu a refusá primirea vre-unui obiectu si din alte motive.
8. Tóte transporturile espositiunei suntu a se insemná pe colli (lada, pachetu etc.) cu signatur'a: **E. R. Sibiiu 1881**, si suntu a se adresá comitetului espositiunei din Sibiiu (Nagy-Szeben).
9. Punendu-se in cointielegere cu societatile drumului feratu, comitetulu espositiunei va nisuí de a dobandi o tarifa redusa pentru obiectele espositiunei, supuse transportului. Publicarea dispositiunilor speciale se va face la timpulu seu.
10. Subcomitetele voru ingrigi, cá obiectele de espositiune din cerculu loru se se espedeze dupa putintia tóte intr'unu singuru transportu.
11. Spesele transportului obiectelor de espositiune pàna la Sibiiu si retour le pórtá esponentulu.
12. Obiectele de espositiune se primescu in localitatile espositiunei dela 1/13 Iuliu pàna la 13/25 Augustu 1881. Esceptiune dela acestu terminu facu productele próspete ale horticulturei si ale animaleloru vii, pentru cari obiecte se voru face la timpulu seu dispositiuni speciali.

- 13.** Fie-care esponentu va primí dela comitetulu espositiunei unu certificatu, in care se va cuprinde numerulu, sub care s'a primitu objectulu seu si determinarea grupei, unde este asediatu..
- 14.** Objectele se espunu sub firm'a producentiloru loru.
- 15.** Esponentii suntu invitati a se declará, daca dorescu cá objectulu loru se se venda si cu câtu, sau daca dorescu a-lu doná, sau a li se retrimite.
- 16.** Comitetulu va luá tóte mesurile necesarie pentru a scuti objectele espuse de ori-ce dauna.
- 17.** Objectele de espositiune se supunu apretiarei unui juriu. Dispositiuni speciali, precumu si publicarea modalitatii de premiare voru urmá.
- 18.** Objectele de espositiune nu se potu scóte din localitatile espositiunei fãra scirea si permissiunea comitetului
- 19.** Pãna la terminulu deschiderei intrarea in localitatile espositiunei este oprita fie-caruia. Daca unu esponentu voiesce a-si asiediá si décorá insusi objectele sale, elu póte avea intrare in localitatile espositiunei numai cu unu biletu, estradatu de presidentulu comitetului de espositiune.
- 20.** Pentru servitiulu internu alu espositiunei se voru publicá la timpulu seu dispositiuni speciali.
- 21.** Fie-care esponentu se oblige la respectarea si intocmai urmare a acestui regulamentu.

14..... Conferințele Bibliotecii ASTRA

Nr. 6. E.R.

Votatu si statoritu in siedinti'a comitetului espositiunei tienuta la Sibiu
in 13/25 Novembre 1880.

Parteniu Cosm'a m. p.,
presiedinte

Eugenu Brote m. p.,
secretariu